

Про ефективність використання інклюзивно-ресурсними центрами коштів субвенції з державного бюджету

Відповідно до нормативних документів інклюзивно-ресурсні центри (далі – ІРЦ) створено з метою забезпечення права дітей із особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття ними дошкільної та загальної середньої освіти (включаючи професійну (професійно-технічну)) через оцінку розвитку дитини, надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг та забезпечення їхнього кваліфікованого супроводу.

На сьогодні в області функціонують 18 інклюзивно-ресурсних центрів.

З метою встановлення єдиного підходу до облаштування ІРЦ наказом МОН України 03.05.2018 № 447 затверджено Примірний перелік обладнання для оснащення кабінетів ІРЦ, а також виділено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами. Так, у 2018 році на оснащення кабінетів сімнадцять ІРЦ області отримали по 251 900,00 грн., а у 2019 році такі кошти отримав ще один ІРЦ – Вільховецький інклюзивно-ресурсний центр. Слід відмітити, що Виноградівським районним ІРЦ ці кошти було використано частково (87000,0 грн.). Разом з тим, ще й досі не вирішено питання з приміщенням у Воловецькому та Мукачівському районах, а у Вільховецькій ОТГ триває ремонт.

Робоче місце фахівців сьогодні неможливе без відповідного комп'ютерного забезпечення та мережі Інтернет. Технічні засоби необхідні для відеофіксації процедури обстеження та надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг, обробки і систематизації результатів обстеження, створення реєстрів, ретельної підготовки до проведення комплексної оцінки тощо.

Так, для потреб ІРЦ за кошти субвенції було придбано: мультимедійне і комп'ютерне обладнання, спеціальне та реабілітаційне обладнання, меблі для кабінетів фахівців, дидактичний матеріал, спортивний та медичний інвентар, килимки, комплекти ігор тощо. Облаштовано кабінети логопедів, сурдопедагогів, тифлопедагогів, олігофренопедагогів, практичних психологів, ресурсні кімнати, зали для занять з лікувальної фізкультури, приймальні та кабінети директорів.

Також слід додати, що за інформацією місцевих органів управління освітою для організації роботи ІРЦ в цілому в області з місцевих бюджетів було використано кошти у сумі понад 2 млн. грн. Місцевою владою було виділено приміщення, проведено ремонтні роботи. Адже, саме на органи місцевого самоврядування і покладено створення матеріально-технічних умов, необхідних для функціонування ІРЦ та організації інклюзивного навчання.

Кожен ІРЦ підключено до автоматизованої системи „ІРЦ”, всі центри забезпечено сучасними методиками для проведення комплексної оцінки розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які закуплено Міністерством освіти і науки України на загальну суму 2 522,7 тисяч гривень. Це методики для визначення розладів аутистичного спектру, діагностики синдрому дефіциту уваги та гіперактивності, для тестування невербального та вербального інтелектів і когнітивних можливостей, а також методика для діагностування

поведінкових розладів. Фахівці центрів за державні кошти пройшли навчання з використання цих методик, після успішного складання випускного іспиту незалежним експертам, який відбудеться в липні, вони отримають сертифікати європейського зразка, що дає їм право бути користувачами цих методик. Також працівники пройшли навчання з роботи в системі АС „ІРЦ”. Все це сприяє підвищенню ефективності діяльності ІРЦ та взаємодії, застосуванню єдиних підходів до комплексної оцінки розвитку дітей, підвищенню фахової компетентності працівників ІРЦ, створенню та веденню реєстрів дітей з особливими освітніми потребами, відповідних фахівців та закладів, наданню консультацій батькам тощо.

У 2019 році 6034,5 тисяч гривень спрямовано на придбання спеціальних автомобілів для інклюзивно-ресурсних центрів. Зазначені кошти розподілено між районними бюджетами на сесії обласної ради 16 травня 2019 року. Завдяки цим транспортним одиницям команди ІРЦ зможуть бути мобільнішими та надавати додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям за місцем проживання (перебування).

Загалом в усіх ІРЦ на сьогодні працює 120 фахівців, з них 94 – педагогічні працівники, серед яких вчителі-логопеди, вчителі-дефектологи, практичні психологи, вчителі-реабілітологи, оплата праці яких здійснюється з освітньої субвенції.

Одне з головних завдань ІРЦ – це комплексна оцінка розвитку дітей. Протягом 2018/2019 навчального року працівниками ІРЦ за письмовим зверненням батьків проведено психолого-педагогічні комплексні оцінки 1793 дітей, з них – 1380 шкільного віку та 413 – дошкільного віку. Одночасно, за оперативною інформацією, на базі ІРЦ корекційно-розвитковими послугами було охоплено 632 дітей.

Нагадуємо, що відповідно до Положення про інклюзивно-ресурсний центр фахівці ІРЦ можуть надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги лише тим дітям з особливими освітніми потребами, **які не отримують відповідної допомоги**. А якщо дитина з ООП відвідує заклад освіти, то згідно з Порядком організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах та Порядком та умовами надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами додаткові корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями із числа працівників закладу, де навчається дитина, або залученими фахівцями, з якими укладають цивільно-правові угоди. Перелік цих занять та фахівців, які можуть їх проводити, визначено тим же Порядком.

Слід додати, що для адаптації дітей з особливими освітніми потребами, підвищення ефективності їхнього навчання на основі корекційно-розвиткової роботи та їх соціалізації, за оперативними даними, в закладах освіти області вже облаштовано 43 ресурсні кімнати.

Значна роль ІРЦ полягає у забезпеченні інформаційно-просвітницької діяльності з питань організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.

Педагоги ІРЦ брали участь у підготовці індивідуальних програм розвитку (ІПР) для 254 дітей. Крім того, фахівцями надається методична допомога працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти з питань організації інклюзивного навчання, консультативна та психологічна допомога батькам дітей з особливими освітніми потребами, ведеться інформаційно-просвітницька діяльність. Зокрема, проведено 48 семінарів, 39 засідань за круглим столом, 22 тренінги, 27 майстер-класів.

Отже, створення матеріально-технічних умов, необхідних для функціонування ІРЦ, сприяє ефективності їх діяльності та спроможності виконувати ті завдання, що стоять перед ними.

І на кінець, я вважаю, що, враховуючи ту кількість дитячого населення, що проживає в регіоні, для забезпечення їхнього кваліфікованого супроводу, місцевим органам самоврядування варто вивчити питання про можливість створення ще таких ІРЦ.

**Методист обласного методичного центру
при департаменті освіти і
науки облдержадміністрації**

Бокоч Н.М.